

İÇİNDEKİLER

Yazarın Notu.....	8
Giriş.....	9
Birinci Bölüm.....	11
İkinci Bölüm	56
Üçüncü Bölüm	81
Dördüncü Bölüm.....	110
Beşinci Bölüm.....	133
Altıncı Bölüm.....	155
Yedinci Bölüm	188
Sekizinci Bölüm.....	213
Dokuzuncu Bölüm	258
Onuncu Bölüm	280
Son Söz	316
Sözlük	317
Teşekkür.....	323
Yazar Hakkında	324

YAZARIN NOTU

HİMALAYA ŞAMANI gerçek olayları ve gerçek kişileri anlatıyor. Olayları bütünüyle aktarabilmek için zamanı biraz sıkıştırmak zorunda kaldım. Kitapta adı geçen kişilerle yerler ve bunlarla ilgili ayrıntılar gerçek kimliklerini korumak amacıyla değiştirilmiştir. Burada anlatılanların sözü edilen insanlara huzur ve mutluluk getirmesi ve okuyuculara daha dolu dolu, daha mutlu ve daha bilgece yaşaması için yeni yollar sunması dileğimle.

GİRİŞ

*Karanlıkta olanlara
Bu, o karanlığı dağıtan ışıktır.*

Tripura Rahasya

BENGAL HİMALAYALARININ ETEKLERİNDE TARÇIN, kaku-
le ve sık bambu ormanları üzerinde havada kımıldamadan asılı
duran bulutlar gibidir karla kaplı zirveler. Ala boyanmış yılbaşı
çiçekleri ile beyaz gelinliklerini giymiş tatulaların süslediği sı-
radağlar boyunca dizili ahşap evler dimdik ayakta duruyor.

Her yeni doğan gün mağara ve tabiat tanrı veya tanrıçaları-
na tapınaklarda düzenlenen törenlerle karşılaşılır ve gün biter-
ken karanlık miras kalır kargaların ağız dalaşı ile Şamanların
havada dolaşan davul sesine.

Bu dağ etekleri bir zamanlar sadece Lepça halkının ana-
yurduydular. Kendilerine ait bir dili, çehresi ve kültürü olan öz-
gün bir halk. Bugün vatanlarını vaktinde sınırlarını ihlal eden
Sikkim ve Bhutanlılarla, ovalardan gelen ancak şu anda bütün
ticareti elinde tutan Bengalliler ve Mawarilerle, komşu Çinli-
lerin yayılcı ihtiraslarına karşı koymak için görevlendirilen
Hintli askerlerle paylaşıyorlar.

Lepçalar bereketli topraklarını daha başka halklarla da pay-
laşıyor: Ellerinde altın yaldızlı bodhisatvalar ve sır dolu metin-
lerle Çin’de uygulanan Büyük Atılım Projesi’nden kaçan Ti-
betliler; yok olmaya yüz tutmuş Gotik Viktorya tutuculuğuna
sımsıkı bağlı, karma ruhlarını temizlemek için hâlâ türküler
söyleyen Anglo-Hintliler ve Gurkha krallarının zorbalığından
kaçarak İngiliz çayı toplamaya gelen ama gelir gelmez dilleri ve
kültürleriyle bölgede egemenlik kurmaya başlayan Nepalliler.

İşte bu yoğun, kalabalık dağ eteklerinde, vadilerinde ve bayırlarında yaşama harikulade bir yaklaşım ayakta kalmış; katı her inanış, her hiyerarşi, her ruhbanlık ve her doğmayı reddeden farklı bir tutum. Bu yumuşak, hoşgörülü, asil bilgelik her türlü kötüye kullanma ve suistimale karşı aşamalı inisinyasyonlar yoluyla korunmaktadır. Uсталık gerektiren bu yolda ilerlemeyi seçenler ben kimim ve ne olduğuma inanıyorum sorularını bir kez daha düşünmeye davet ediliyor. Uygulamalar tek bir amaç için yapılıyor: İnsanların kendilerine ve başkalarına zarar vermeden hayatı bütünüyle korkusuzca, neşeyle, bilgece ve koşulsuz olarak yaşamayı ve sevmeyi öğrenmesi.

Nepalce konuşulan Bengal Himalayalarında -bir kaç yıl içinde bir dizi inisinyasyondan geçtiğim yer- bu uygulamalı, dönüştürücü öğretiler Thuture Veda, *Konuşulan Bilgi* ya da Purna Marga; *Bütünlüğe*, *Refaha*, *Doyuma* giden yol olarak adlandırılmıştır.

Ancak, ister balta girmemiş ormandan giderek seyrekleşen kara sedir ağaçlarıyla dolu bayırlarda, ister beyaz darıların çeltik pirinciyle bulunduğu ovalarda uygulanmış olsun bilgelığe giden bu tantrik yol daha çok Paramparaa diye adlandırılıyor: Yani “İleriye götüren, aracılık eden, düzeni yeniden kuran”, “bizim en güzel geleceğimiz” - Gelenek.

BİRİNCİ BÖLÜM

1

*Hoşgörü ve Özdisiplin, Cömertlik ve Sabır,
Tefekkür ve Dürüstlük, Bilinçli Niyet ve Bilgi,
açlığını çektiğim sekiz değerdir.*

Bindra

“NE İSTEDİĞİNİ BİLİYOR MUSUN?”

Küçük tapınağın kırmızı kapısında oturan dingin, huzurlu, sakin, yüce yabancıya gözlerimi kırıştırdım şaşkınlıkla. Güneşten kavrulmuş yüzünde gülüşünün açtığı çizgileri izledim, çaydan lekelenmiş dişleri çıktı ortaya.

Huzursuz edici bir detayla beni keşfe çıkan gözerindeki parlak keskinlik, sanki üstüme geçirdiğim zırhları teker teker eritip beni berraklaştırıyor, saflaştırıyordu.

Ama sorusuna hâlâ yanıt bulamamıştım.

Gujarati bahçeleri ile Rajasthani çöllerinden, Himachali yaylaları ile uçsuz bucaksız ovalardan geçmiş, Himalayaların doğusundaki dağ eteklerine varmak için Hindistan'ı tek başıma gezmiştim. Zamanında büyükanneme verdiğim sözü yerine getirmek üzere çocukluğumun iki kahramanın yaşamının birleştiği yeri bulmuştum: Bir “Hindu” olan büyük amcam Oscar'ın bir kabile prensesi ile evlendiği ve çocuklarının şair-filozof Rabindranath Tagore'nin kucığında oynayıp zıpladığı sevilip okşandığı tepe doruğundaki kasabayı. Önünde verandalarla bungalowlarda bir araya gelmiş, keşfedilmeyi bekleyen Anglo-Hint bir kabileye denk gelmiştim. Birbirleriyle kuzen erkekler-kızlar, kuzen amcalar-dayılar, kuzen halalar-teyzeler. Hepsi birbirine emanet etmiş ve bu

güne kadar getirmiş insanın manevi varlığını oluşturan iradeyle ilgili efsaneyi.

Ancak gerçekleri bildiğim halde, aşağıda gümüş nehir, yukarıda karlı tepesiyle Kançencanga Dağı ve insanın soğuğu iliklerinde hissettiği bu bayırda sık kınakına (sinkona) ağaçlarının altında niye oturduğumun, orada ne aradığının gerçek sebebi hâlâ net değildi.

Her şey, yeni keşfettiğim kuzenim Samuel ile Kalimpong'da yıkık dökük viran olmuş eski yayla merkezine; sebze, baharat, kanlı etler ve berbat kokan balıkların istif edildiği kalabalık pazar yerine cesaretle karşı koyduğumuz gün başlamıştı. Kırılmış dua çarklarıyla, ipe dizilmiş renkli boncuklara, el yazması metinlere bakmak için eğildim. Hızlıca taradım yere serilmiş battaniyenin üstünde sergilenenleri. İnce yazıyla yazılmış ahşap kurtlanmış bir plaka çarptı gözüme, fiyatını sordum. Satıcı kafasını salladı, bu kadar hasarlı ve kurtlanmış bir şeyi almama razı olmadığını söyledi. Onun yerine parlak, cicili bicili bir mukavva kutuya çekmeye çalıştı dikkatimi. Ama benim yüreğim o kırık tahtada kalmıştı.

Yaşlı adam gülümsedi.

“Senin dizginsiz bir zihnin olduğunu söylüyor” diye tercüme etti Samuel. “Ve şimdi de seni dağlarda bir yere, adını bile duymadığım *Lapu-Basti*'ye, Lapu köyüne götürmemi istiyor. Orada birisinin seni beklediğini düşünüyor sanki.”

Samuel ve ben birbirimize bakıp sırtttık. Gençliğimizin verdiği gözükaralıkla sokak satıcısının bizi ittiği arayışı tereddütsüz kabul ettik. İçinde macera barındıran her fırsatı değerlendirmeye hazırдық. Eve döndüğümüzde, Samuel'in ne bu delişmen keşif yolculuk ne de nereden çıktığı ile ilgili bir şey söylemediğini fark ettim. Annesi hemen mutfağa gidip yolluk hazırlamaya başladı, bir yandan da amansız bir şekilde sorguluyordu.

Sadece dört günlük bir yaş farkı ama epey boy farkı vardı aramızda Samuel'le. Ve bir de kıtalar arası renk ve kültür far-

kı. Onunla ilk karşılaşmamızda hakikatli bir dostluk kurduk. Çok fazla yorulmadan saf genetik bağları, hatta genç erkekler arasında kolaylıkla kurulan sıradan ahabplığın ötesinde bir samimiyet oluşturduk. Samuel'in bitmek bilmeyen sonsuz yaşam sevinci, ince espirililiği, içgüdüsel iyilik ve sevecenliği, korkusuz yakınlık ve şefkati anında hayranlığımı kazandı. Anglo-İsveç, Lepçalı, Tibetli ve Nepalli kanı taşıyan ender melezlerden olsa da kuzenimle kan bağımızı doğrulayan karakter ve görünüş özelliklerini ikimiz de bulduk.

Seher vakti yola koyulduk Samuel'le. Dağları tırmandık. Güneş doruğa yükseldiğinde azığımızda ne var ne yok hepsini silip süpürmüştük. Hint usulü sebze böreği *Pakhora*, taze domates turşusu, haşlanmış yumurta, krep tarzı *puri*, Tibet sığırı sütünden yapılan sert peynir *Churpi*. Çok yol yürüdük, nemli ormanlardan yukarı serin çamlıklara, aşağıda muson yağmurlarından canı çıkmış yollardan, ılıman meşe ağaçları ve akça ağaçlara çıktık.

Birbirinden uzağa serpiştirilmiş köy evlerine, basamak şeklindeki tarlalara vardık. Keçilerini, tavuklarını önüne katmış giden bir kadın, bizi bayırın aşağısına doğru *Lapu-Basti*'ye yönlendirdi. Ancak oraya niye gittiğimizi hiç bilmiyordum.

Yürüdüğümüz patika dikti, çok da tehlikeliydi. Kapkara ağaçlarla dolu ormandan dışarıya adım atar atmaz sıra halinde dizilmiş Kañcencanga seriliverdi önümüze. Ve gerçekten bir an durdu zaman.

Sağımızda bir çift ahşap yapı, bayıra tutturulmuş: biri tek odalı bir kulübe, diğeri de gösterişsiz, sade bir tapınak. İkisinin de etrafı özenle bakılmış çiçeklerle sarılıydı. İkisinin de üstü sessiz kargalarla kaplıydı.

Adam tapınak kubbesinin gölgesinde öyle hareketsiz bir şekilde oturuyordu ki ikimiz de görmedik onu. Omuzlarını yün bir şal ile örtmüş, *suruwal* denilen beyaz bir pantolonla sıkıca sarılmış bacakları çapraz halde. Ayaklar dümdüz, çıplak ve siyah.

“Dayagari *aunuhos. Ma asa gardaitye*” diyerek neşeyle selamladı bizi. “Buyurun lütfen. Sizi bekliyordum.”

Samuel panikle bana döndü. “David-*dajoo*, niye burada olduğumuzu gerçekten bilmiyorum” diye fısıldadı saygılı bir şekilde”ağabey” diye hitap ederek. “Bu adam bir *jhankri!*”

“Bir ne?” diye dişlerimin arasından konuşarak sordum, gözü pek kuzenimin tutukluğundan huzursuz olmuştum.

“Biz burada tanrıçanın önce insan evladını toprak ile ateşten, rüzgâr ile taştan, yaprak ile sudan yarattığını söylüyoruz. Ancak kendi kendimize yarattığımız sorunları -bilirsin kıskançlık ve öfkeyi- görünce acı duydu. Böylece Pundim Chyu dağından en temiz en saf kardan bir avuç aldı ve ilk *jhankriyi* yarattı, iyiliğimizi, refahımızı gözetlemek için.”

“İşte *dajoo*, bu bir *jhankri* - sözcük anlamı, nadir görülen. Çok ender oldukları ve bir görünüp bir kayboldukları için” ve eşsiz içgüdüleri olduğu için.

Çok ilgimi çekti.

“Boynundaki marenisi *mala’ya* baksana!” diye haykırdı Samuel. “İnsan kemiklerinden oyulmuş küçük kuru kafalar. Kucağındaki flütü görüyor musun? Neden yapılmış biliyor musun?”

Dikkatle baktım uzunluğuna, üzerinde ki yumrulara. Omuz silktim ve safça fikrimi söyledim.

“Bambu mu?”

“Hayır, hayır!” diyerek suratımı ekşitti Samuel, ‘Ölmüş bir insanın kolu!’

Tapınağın basamaklarındaki sakin, uysal figürün yüzüne tekrar baktım. Sıcak bir gülüşle yanıt verdi ve buyurun gelin anlamında başıyla işaret etti.

“Dikkatli ol *dajoo*” dedi Samuel. “*Jhankrilerin* olağanüstü güçleri var...”

Ve böylece öne doğru yalnız ilerledim, nazik bir şekilde ve saygıyla *pranam* ile başımı öne eğdim.

Dağınk zihin, acının sebebidir.

Tripura Rahasya

“*NAMASKAR HAJUR!* Ma David *hun*” diyerek kendimi tanıttım cesur bir şekilde yarım yamalak Nepalcemle.

“*Namaskar bhai*” diyerek sıcak bir karşılık verdi, “Küçük kardeşim” diye hitap ederek. “Ma Kushal Magar *hun*.”

Birbirimizle tanışmamızdaki hoşluk, nezaket Samuel’in yanı başında bitivermesini sağladı. O da saygı dolu *pranam*’ını sundu. Sonra da bana dönüp yarı fısıldar bir şekilde pandomim yapar gibi anlatmaya başladı. Himalayalar’ın doğusunda Nepalce konuşanlar arasında *jhankriler* iyileştirici, yol gösterici, uzlaştırıcı ve öğretmen görevlerini üstlenmişlerdir -sembol, söz, şarkı, davul, dans ve transa geçme gibi becerilerin ustalıklı harmanlamasıyla yerine getirilen görevler.

Bu sorumluluğun sonucu öyle ki büyük saygı gören *jhankri* erkekleri ve *jhankrini* kadınları genelde yalnız, liminal bir hayat sürerler ama fiziksel güç, dayanıklılık, akli denge, üstün derecede idrak kabiliyeti ve zihin gücüne sahipler.

Aynı zamanda hem sezgileri kuvvetli hem de çabuk kavrama yetenekleri var. Böylesi temel bilgileri taşıdıkları için *praktracharinler* olarak anılırlar: Asıl biçime, kaynağa -doğaya- uygun olarak yaşayanlar anlamına gelir.

Bu esrarlı bilgelik karşısında bir an duraksadım. Hangi delilik sarmıştı Kuzen Samuel ile beni de pazaryerinde bir işportacının talimatlarına uyup yola çıktık ve bu sessiz, sakin yabancıya geldik, bakışları karşısında kendimi tam anlamıyla teşhire çıkmış hissettim.

Fakat *Jhankri*’nin sıcak sevecen gülümsemesi alıp götürdü kaygılarımı.

“Gel otur” diyerek davet etti beklenmedik bir şekilde tasatsız, telaşsız İngilizcesiyle.

Tapınak merdivenlerine yanına oturdum ama buradan sonra benden beklenen kültürel formalitelerle ilgili hiçbir şeyden emin değildim. Bu bayırlarda sevmek için çocuğun kafasına hafifçe vurulmayacağını, birileriyle beraberken ayaklarımı göstermeyeceğimi biliyordum. Parmağımı asla yalamamam ve parmaklarımla işaret etmemem gerektiğini de. Herkesin içinde sümkürmeyeceğimi ve kalan pirincin asla dökülmeyeceğini veya üstüne basılmayacağını da biliyordum. Ama görgü kuralları ile ilgili daha ayrıntılı hiç bir şey bilmiyordum.

O nedenle gözlerinden kasten kaçınmaya çalıştım. Gözlerimi karşı dağın tepelerine bulutların beklediği zirvelere diktim.

“Yani çok uzaklardan, yedi nehri geçerek geldin” dedi *Jhankri* bakışlarımı kendine çekti. “Peki, söyle bana ne istediğini biliyor musun?”

Gözlerimi yumdum sessizce.

Bu toplantıdan ne beklediğimi mi soruyordu, yoksa hayat mı? Ondan ne beklediğimi mi yoksa kendimden ne beklediğimi mi soruyordu?

“Niçin burada olduğunu henüz bilmeyebilirsin” dedi kafandan geçen sessiz şüpheleri anlamışçasına. “Ama tekrar soruyorum. Ne istediğini biliyor musun?”

Yetiştığım kültürde mortgage kredisi ile rahat bir ev almak, cömert bir kredi kartı taşımak, güneşli tatiller, ıslıl ıslıl parlayan bir araba; her şey dâhil seyahatlere çıkmayı ve dış dâhil adam akıllı sağlık giderlerimi karşılayacak bir emeklilik istediğim söylendi hep. Birlikte yaşayacağım, neslimi devam ettirecek, varlığımı meşrulaştıracağım çocuklar ve geniş aile bağları kurarak zorunlu ziyaretleri beraber yapabileceğim güvenilir ve sabırlı bir eş istediğim söylendi bana büyürken.

“Ne istediğini biliyor musun?” diye vurgu yaptı *Jhankri*. “Zira bu her şeyin başlangıcıdır.”

Belli ki bu tertemiz dağ havasıydı içime çekince kocaman büyük bir gerçekle karşı karşıya bırakan. Bana istediğim söylenen şeyleri ben istemiyordum. Ama onun yerine ne istiyordum bilmiyordum.

“Hayat sınırsızdır kardeşim” diye fikrini belirtti *Jhankri* sonra da eğilerek elini kalbimin üstüne koydu. “Ama niyet olmazsa hayat hep yarım yaşanır. Akıllı bir insan hiç bir şeyi amaçsız yapmaz, nedenlerini ve sonuçlarını önceden düşünmeden hiç bir şeye kalkışmaz. Her yeni doğan günü bilinçli bir niyete adamadan hiç bir şey yapmaz.”

Samuel’e tekrar göz attım, beni işaretle çağırmasını umarak. Ama başını yana yatırıp, kaşlarını yukarıya kaldırdı sanki anlamam gereken gizli bir işaret veriyordu.

“Söyle, seninki ne?” diye sordu *Jhankri*. “Yaptığın şeyleri niçin yaptığını, söylediğin sözleri niçin söylediğini, düşündüklerini niçin düşündüğünü biliyor musun? Değilse gösteri yapan bir maymun, eğitilmiş bir köpekten farkın var mı gerçekten, kendisine öğretilen davranışları sadece ödül veya övgü vaadiyle yahut ceza veya reddedilme korkusuyla yapan?” Bu sorusuyla birdenbire bir sancı hissettim, haksızlığa uğradığımı düşünerek öfkelenim, içerledim.

Ne var ki bu adamın yüzündeki kararlılığa, güvene bakınca hissettiğim hakaretin altında yatan rahatsız edici bir itiraf, kabulleniş fark ettim: Belki biraz sahip çıkabilirdim eğer yaptığım, söylediğim veya düşündüğüm her şeyde herhangi bir amacım olsaydı; başkalarının beklentilerini karşılamak ötesinde; bitmez tükenmez, sonu gelmeyen, kendi menfaatlerimi tatmin etmenin ötesinde.

Kendi kendime yarattığım sıradan günlük heveslere, korkulara, kaygılara sürekli aynı tepkileri vererek geçirilen bir hayat yaşamaya mahkûm muyum? Dahası böyle bir hayatı gerçek hür irademle isteyerek mi yaşıyorum hakikaten? Peki, kemikten süsler takmış, parlak ve berrak gözlü bu minyon adamın geçerli, uygulanabilir bir alternatifi olabilir mi?

“Bizim dağ geleneğimiz farklı bir varoluş şekli sunar” dedi *Jhankri* kendinden gayet emin bir sesle, gene aklımdan geçirdiğimi zannettiğim ama sesli bir şekilde dillendirdiğimi fark etmediğim düşüncelerime karşılık verdi. “Zira kendimi-

zi anlamayı *Moksha Shastra* temeline oturtmuş bir halkız biz -Özgürlük derslerine.”

Bana epey yaklaşmıştı. Elbiselerinden, nefesinden gelen hoş baharat kokusunu alıyordum.

“Doğrusu basit yollar için resmi, çok ciddi bir başlık bu. Her düşünce, her söylem ve her harekette açıklık, netlik sağlamanın yolu. Çünkü her şey açık bir niyetle, bir amaçla yani *bhavana* ile yapılır -bu bir şeylerin büyüyüp serpildiği yer, diğer bir deyişle verimli tarla anlamında kullandığımız bir sözcüktür.”

Gözleri sebzelerini, tapyoka (bir tür nişasta) ile pirinç tarlasını taradı. Sanki konuya vurgu yapıyordu.

“Bu geleneğimizin özgürleştirme gücüdür -Zira niyetini değiştirmeyi, maksadını değiştirmeyi seçersen, dünyayla etkileşimin değişir ve böylelikle hayatın değişir.”

Elini kendi kalbinin üstüne koydu önce sonra benim kalbimin üzerine yumuşak bir şekilde yerleştirdi.

“Ve bir kez daha soruyorum: Kardeşim, ne istediğini biliyor musun?”

Gözlerinin içine baktım ve gülümsemesine gülümsemeyle karşılık verdim. Bana cevabımı vermişti. O ana kadar öğrenmek için yanıp tutuştuğumun farkında olmadığım dersler çoktan başlamıştı.

3

Bilgi senin kullanabildiğin bir şeydir.

İnanç ise seni kullanan şeydir.

İdris Şah

“BİZİM THUTURE VEDA İLE İLGİLİ NE BİLİYORSUN?” diye sordu *Jhankri*, “Dağlarımızın Konuşulan Bilgisi, Shaiva Tantra Yoga ile ilgili?”

Gerçek olan hiç bir şey bilmediğimdi. Basit, meditatif yoga yapmışım gençlik yıllarımdan beri. Ergenlik döneminin fiziksel, duygusal fırtınalarını dindirmek için kütüphaneden aldığım bir kitaptan öğrendiğim teknikleri uygulamışım. Ama Shaiva terimi hâlâ bir sırdı benim için. Ancak Tantranın Batı Bölgesinde hafta sonları inzivaya çekilmeyi, kokulu mumlar ile erotik mistisizm denilen bir hevesi çağrıştırdığını itiraf edecek cesareti bulamadım.

Yanıma oturmak için yukarı doğru gelen Samuel’i dirseğimle dürttüm ve sırtımı kamburlaştırdım.

“Pekâlâ, doğu Himalayalardaki Gelenek çok eski kadim bir gelenektir” diye anlatmaya başladı *Jhankri*. “Gerçi yaş iyi bir yol olduğunu anlatmaz. Ancak, yollarımız önceki sayısız nesiller tarafından denenmiş, arındırılmış.”

Samuel’e baktım -önceki kaygılarının aksine, kendisiyle hiç bağdaşmayan bir ağırbaşlılık, bir ciddiyet takınmıştı. Öyle ki daha güçlü bir dirsek yedi benden.

“Atalarımızın Geleneği pratik, uygulamalı bir yöntemdir; düşünmeden aldığımız ancak kendimizi ve başkalarını yanlış görmemizi sağlayan inançlarımızı ve varsayımlarımızı gözden geçirmemize, irdelememize kılavuzluk eder. Bir yöntem ki alışılmış tipik algılarımızın sınırlarını zorlayıp aşarak her şeyin birliğini fark etmemizi sağlar. Böylece hayatı bütün yönleriyle dolu dolu, daha korkusuzca -sonuç olarak da daha etkili, bilgece ve daha büyük doyum alarak yaşamayı ve sevmeyi öğreniriz.”

“Büyük vaatler bunlar” diye yanıtladım.

“Hepsi kendini tanımak yolunda yavaş yavaş derinlere inerek yerine gelecek, gerçekleşecektir” dedi gülümseyerek. “Hissetmek, düşünmek, konuşmak ve davranmak üzere yaptığımız seçimleri daha iyi anladığımız zaman kayıtsız, düşünce-siz, zarar verici davranışlarımız etkisini kaybedecektir. Böylelikle kendimizi başkalarına her zamankinden daha yararlı bireylere dönüştürüz.

Bunu sevdim. O zaman bu, yaşlanmayı geciktirici, cinsel gücü arttırıcı “ezoterik” pratikler veya kendi kendini Kaf dağında gören seçkin insanlardan oluşan bir cemiyete üyelik hakkı kazanmak değil. Bazı narsisistik ‘kişisel gelişim’ fırsatçıları için ‘Kundalini Uyanışı’ veya ‘Çakraları Açmak’ da değil. Öz-farkındalık adı altında gizlenmiş öz-çıkarıcılık hiç değil.

Bu farklıydı. Pratik uygulamalı bir yöntem diye ısrar ediyordu *Jhankri*. Bu yöntemi uygulayanları dönüştürüp başkalarına yarar sağlayan insanlar haline getiriyor.

Merakımı uyandırmıştı.

“Peki, Geleneğinizi kim yönetiyor?” diye sordum. Bazı Brahman patronları veya kutsal mahkemeleri ellerinde tutanlar ya da yine Batılılar tarafından finanse edilen bir ashram olduğunu düşünerek.

“Bu yolu takip edenlerin bir organizasyonu yok” diye yanıtladı. “Ne ruhbanlık ne dogma ne de inanç veya mezhep-zira bizim Geleneğimiz bir din değil.”

Yetiştığım katı din okullarına geri gittim, muhterem din adamlarından oluşan personeline gösterilen zorunlu saygı ve itaati düşündüm. Oysa hiç birisi sahip oldukları unvanlara, bizim geçici, dünyevi ihtiyaçlarımızla ilgilenen temizlik görevlilerinden veya yemeğimizi hazırlayanlardan daha müstahak değildi. Ve sonra şizofrenik Pazar Okulu tanrısına okumak zorunda bırakıldığım komünal ilahileri; seçilmiş adamlarına acımasızca toplu kıyım yapmalarını emrederken, bize bağışlayıcı, mütevazı ve mülayim olmamızı bilhassa istirham eden tanrıya.

Çocukken bile farkındaydım sadist olduğu apaçık ortada olan; dünyayı suda boğarak yok eden, bir kadını tuza çeviren, Mısırlı bebekleri öldüren ilaha tapınmam için eğitildiğimim. Aynı tanrının Musevi bir peygambere “Keloş” lakabını takmaktan başka hiç bir suç günahı olmayan kırk iki çocuğun vahşi ayılar tarafından parçalanarak öldürülmesine izin verdiğini ilk öğrendiğimde hissettiğim feci ıstırapı hâlâ hatırlıyordum.

Hemen sonra böylesi hikâyelerin reddedilmeyeceğini, Eski Ahit'e ilave edilen Yeni Ahit'te psikopatlığı aleni olan bu babanın bize eziyet etme, bizi açlıktan öldürme, zehirleme, yakıp küle çevirme niyetinin sayfalarca anlatıldığını öğrendim.

Bu yüzden hep merak etmişimdir: Sırf kendilerinden farklı bir dünya görüşüne sahip oldukları için görevlendirdiği azınlığın defalarca kendi komşularını kasap gibi doğramasını izin veren, bu öç alan ve kıskanç tanrı nasıl olur da bana önce kendisini, sonra komşumu sevmemi emredebilirdi?

Eğitimin aşıladığı bütün dini konularda mevcut insanın kafasını bulandıran bu durum bir zamanlar bitmek tükenmek bilmeyen merakı olan küçük bir çocuğu yani beni dini gelenekleri araştırmaya itmişti; disipliniyle, ilkeleriyle büyütüldüğüm Protestanlık dininin de ötesinde. On yaşıma bastığımda Frazer'in *Golden Bough* (Altın Dal) isimli kitabı, hem Yunan Mitolojisinde yavrukurt rozeti kazanmak için hem de İyonların kullandığı eski Yunan alfabesini kendi kendime öğrenmek için ilham vermişti bana. Daha sonra da *Beowulf* destanı ve Tolkien'in *Hobbit* isimli romanı ile büyülenerek İskandinav mitolojisi tanrılarını okumuştum. Annem ve babamın korktuğu gibi, Futher alfabesi olarak bilinen Runik yazısının pratiğini yapmışım bütün yaz boyunca. Başka yazı kullanmamışım o yaz.

Yeniyetme dönemimde semavi dinlerin kökenine inmeye karar vermiştim. İlk önce cep büyüklüğünde penguen yayınlara ait bir Kur'an aldım okul kütüphanesinden. Sonra Aşkenaz Yahudileri tanımak için sinagoga daldım, sünnet olmayı araştırdım ve bir gün öğleden sonra o garip şeyi yaptım: sünnet derimi kestirdim eziyetli bir şekilde.

Akademik baskıların artması üzerine, hiç bir değişikliğe uğramamış vaftiz törenlerine döndüm. Hem Roma Katolik Kilisesi 'Katolik' geleneklerini araştırmak hem de Latincemi geliştirmek için. Bu da karşılık olarak, kendim için vaktinden evvel ekmek ve şarap ayını yapmama yol açmıştı. İç karartıcı, uzun kış dönemimi ara vermeden çalışarak geçirmiştim.

On dört yaşında iken sokakta zayıf, çelimsiz bir Birminghamlı yaklaşmıştı yanıma. İnsanı tedirgin eden sığır vuruşmuş saçlarına, parmaklarında sürekli çaldığı zillere rağmen bana hediye ettiği Bhagavat Gita'yı (Rabbin ezgisi - kutsal bir Hindu metni) okudum. Kaslı kuvvetli gençler, Arjuna ve Krişna'nın muhteşem tasvirleriyle büyülendim. Ama edilgen adanmışlık felsefesi, kast sistemi yani insanları doğuştan sınıflara bölmesi, kadın düşmanlığı (mizojini), otoriter ruhbanlık anlayışına itaat kısa zamanda baştaki cazibesini alıp götürdü.

Yehova'nın güler yüzlü şahitleriyle, Cristadelphian tarikatı müritleriyle ve Scientology (bilime inananların tarikatı) üyeleriyle konuştum. Dinlerini yaymak için kullandıkları broşürleri, kitapçıkları taradım. Metodist misyonerlerle Moonie tarikatı mensuplarını evime davet ettim, onlara arpa suyu ve üstü çikolatalı bisküviler (jaffa cakes) ikram ettim ihtiyatlı bir tarafsızlıkla.

Ne var ki hepsinin ortak bir eğilimi vardı: Doğuştan sahip olduğumuz insaniyetin ayağını kaydırıp yerine kendi yerleşik buyurgan "manevi" kaidelerini koymak. Bu lekesiz, saf, masum insancıl cemiyetlerin hepsinde yeni bir ayrımcılık sistemi; hepsinin kutsal kitaplarında samimiyetten uzak dille ifade edilen sözde barış getirme iddiası, kutsal metin dilince aleni bir saldırganlık vardı. Ve belki en huzur kaçırıcı, endişe verici olan şeydi: Bu körü körüne inanç ve bağlılığın övülmesiyle sağduyu aleni bir şekilde yok edilmeye çalışılıyordu. Malesef her tarafa yayılan bu eğilimin yozlaşmış ortaçağ batıl inançlarından hiç farkı yoktu.

Şimdi bana sunulmuş yeni bir yol vardı. Bir yaşam yolu ki hem buyurucu, baskıcı patriyarkal inanıştan hem de amirane bir öğretiden tamamen uzak. Ve bu yol beklenmedik bir şekilde karşıma çıkan ama aynı zamanda kesinlikle araştırılması gereken bir yoldu.

"Peki, eğer bir din değilse" dedim "Gelenek nedir?"

"Hayata pratik uygulamalı bir yaklaşım; istikrarlı bir biçimde adım adım bilinci genişleten bir yol" diye yanıtladı

Jhankri. “Bu yolda yürüyenler, hem birbirlerine empoze etmeye çalıştıkları hem de aile, sosyal veya dini kültür ile kendilerine zorla kabul ettirilmeye çalışılan kısıtlamaların ötesini görmeye idrak etmeye can atanlardır. Ve böylelikle bütün insanların iyiliğine ve refahına, insanlığın kalitesine aktif bir şekilde katkı sağlayabilenlerdir.”

“Peki, o zaman tapınağımızdaki tanrı heykelleri ne?” diye karşı çıktım, omuzlarının üstünden kırmızı kapılara bakarak. Samuel dik bakışımı izledi ve içgüdüsel bir şekilde elini kalbinin üstüne koydu.

“Bizim tanrılarımız ve tanrıçalarımız yolun yabancılarına şaşırtıcı, kafa karıştırıcı görünebilir. Ancak hepsi aynı, özdeş birliğin sembolleri sadece. Özbilinç ve enerji birliğinin; kargalar, çiçekler, ağaçlar, mevsimler, yıldızlar -ve sen- hepsi bir, sadece bir ifade.”

Hoş kokulu tapınağın içine dikkatlice baktım, koyu kırmızı bir kumaşa sarılı tanrıça figürüne takıldım. Merak ettim, havaya kalkmış sekiz kolu vardı, şefkatli bir gülüşü ve ağzı, dişlerini gösteren bir kaplan ağzıydı. Hiçbir şey anlayamadım.

“Onları işe yarayan yararlı araç-gereçler olarak düşün. Hepimizin düşüncesizce, sorgulamadan uyguladığı yararsız, hayatımızı baltalayan davranış örüntülerini keşfetmek ve değiştirmek için kullandığımız araçlar.”

Gözlerim tapınağın gölgesine takılıp kaldı.

“Çünkü inandığımız öz imajı, dolayısıyla yansımayı değiştirsek, kendi kendimizi değiştirmiş oluruz.”

“Sizleri neşeli güler yüzlü yapan bu mudur?” diye sormak zorundaydım. Çünkü bu bayırlarda halkın bu yalın özel niteliğine vurulmuştum.

“Elbette. Gelenek bize hayatta, burada ve şimdi mutluluğu aramayı ve kucaklamayı öğretmekte” dedi *Jhankri* gülümseyerek “ahlak ilkelerine ve rahiplerine bağlılık gösterip boyun eğdiğimiz için öldükten sonra vaat edilen ödül beklentisi içinde olmaktan çok.”

Meraklı, naif, ergenlik yıllarımı anımsadım. Papazlara güvenip bütün “suçlarımı” itiraf edip günah çıkarıyordum. Aslında gayet normal olan ama kendi değerlerine, bir erkeğin adamlığa tekâmülü tanımlarına uymadığı için lanetleyen tehditleri öylesine mantıksız, öylesine yersiz geliyor ki şimdi. Ne var ki o zamanlar, olgunlaşmakta olan bedenime şiddetli tiksinti ve bedensel haz uyanışlarına karşı korku tohumları ekmelerine izin vermiştim. Kutsal kitaplarının kınadıklarına bakarak feci sona mahkûm olduğuma; ilahi hasatta boş bir başak olarak ayrılacak, Kıyamet Günü tanrının tarlasında anız olarak yakılacağıma beni ikna etmelerine izin vermiştim.

Kendi “kurtuluş” versiyonlarının bizi insan yapan temel özelliklerin ötesine geçince ancak kazanılacağını ısrarla söyleyen papazlar ile ilgili huzur kaçıran anılarım ve şimdi bu *Jhankri*'nin insana yeni bir cesaret, güven, hatta huzur veren sözleri arasındaki tezat bundan daha açık, anlaşılır olamazdı.

“Hiç şüphelen olmasın, bizim Geleneğimiz tamamen yaşamla barışık, hayat doludur” dedi ışık saçan gözleriyle. Temel ilke insanın hayatı bütünüyle haz alarak, ağız tadıyla yaşaması ve bilincin genişlemesidir -doğrusunu istersen aydınlanma ile ilgili bazı terimlerle bir ve aynı.”

Gülüşüne katıldım gülüşümle.

Ve henüz adımımı attığım yeni hayatı “Yaşasın” diyerek alkışlamak geldi içimden.

4

Kurtuluş bence vazgeçişte değil.

Özgürlüğü yakaladım, hissediyorum, bin keyif bağıyla bağlandım.

Rabindranath Tagore

KUSHAL MAGAR ESKİ PÜSKÜ BİR TENCERE yerleştirdi açık havada yaktığı ateşin üstüne ve su kaynatmaya başladı.